

Francis Veber NAJDROŻSZY (*Cher trésor*)

Gala premierowa: 6 listopada 2016, Duża Scena

Tłumaczenie: Barbara Grzegorzewska

Reżyseria: Giovanni Castellanos

Scenografia: Wojciech Stefaniak

Muzyka: Marcin Rumiński

Ruch sceniczny: Witold Jurewicz

Reżyseria świateł: Marek Oleniacz

Asystent reżysera / inspicjent / sufler: Sylwia Domin

Występują: Urszula Grabowska (Marie), Magdalena Walach (Olga), Kaja Walden (Christine), Dariusz Starczewski/ Marcel Wiercichowski (Pignon), Przemysław Branny (Toulouse), Marcin Kobierski (Maurin), Sławomir Sośnierz (Jonville)

Arcymistrz francuskiej lekkiej komedii, Francis Veber, znów wplątuje swego ulubionego bohatera w kłopoty. François Pignon, niezaradny życiowo pechowiec, stracił równocześnie pracę i żonę. Czy jeśli jest tak źle, to może być już tylko lepiej? Do czego doprowadzi seria nieoczekiwanych spotkań i zaskakujących zwrotów akcji? Historia, ujęta w błyskotliwych dialogach okraszonych ciętymi ripostami, może się nieco kojarzyć z opowieścią o Kopciuszku, ale zapewniamy: żadnych wrózek i żadnej karocy z dyni! Teatr Bagatela zaprasza na dwie godziny w doborowym towarzystwie i najlepszym paryskim stylu.

Giovanni Castellanos Cabarique, rocznik 1980, od kilkunastu lat związany – także rodzinnie – z polskim teatrem Kolumbijczyk. Reżyser, autor opracowań muzycznych, a niekiedy i aktor, blisko czterdziestu przedstawień na naszych scenach. Jedyny, któremu G. García Márquez zezwolił na adaptację sceniczną swojej twórczości: światowa prapremiera „O miłości i innych demonach” miała miejsce w Bałtyckim Teatrze Dramatycznym w Koszalinie w 2006.

Jako nastolatek brał udział w warsztatach teatralnych i związał się z kolumbijskim teatrem studenckim, Już na I roku studiów zadebiutował w Teatrze im. Słowackiego w Krakowie. Był tam asystentem Bartosza Szydłowskiego przy „Słowach Bożych” R. M. del Valle-Inclána, w których również wystąpił w roli Pielgrzyma (1998). Asystował następnie m.in. Krystianowi Lupie, Jerzemu Stuhrowi, Mikołajowi Grabowskiemu, Andrzejowi Wajdzie i Józefowi Opalskiemu. W 2003 ukończył Wydział Reżyserii Dramatu krakowskiej PWST, rok później dla Fundacji Starego Teatru w Krakowie samodzielnie wyreżyserował „Oleannę” D. Mameta.

Od 2005 pracuje w Teatrze im. S. Jaracza w Olsztynie, w 2006 został kierownikiem artystycznym tamtejszej Sceny Margines. W tym samym roku na Międzynarodowym Festiwalu „Tarnopolskie Wieczory Teatralne” zdobył nagrodę za reżyserię „Podróży do wnętrza pokoju” M. Walczaka w tymże teatrze. Współpracował też ze scenami Elbląga, Koszalina, Gdańska, Warszawy, Gdyni i Łodzi oraz z Teatrem Łąźnia Nowa w Krakowie.

W dorobku artystycznym ma m.in. „Pętlę” wg M. Hłaski, „Na pełnym morzu” S. Mrożka, „Posprzątane” S. Ruhl, „Ich czworo” G. Zapolskiej, „Wszystko o kobietach” M. Gavrana, „Roberta Zucca” B.-M. Koltèsa, „Wesele u drobnomieszczan” B. Brechta, „Tango Nuevo” z muzyką A. Piazzolli, „Rewizora” M. Gogola czy adaptację „Dziennika” A. Frank. Nie stroni jednak od farsy, która – jak mówi – uczy reżysera dużej pokory.

Zajmuje się także performancem. Pracuje również w USA, Niemczech i Hiszpanii. Jest członkiem Center for Independent Artists w Minneapolis (od 2004) i współzałożycielem stowarzyszenia Teatro Experimental Latinoamericano w Minnesocie.

Niedoszły pretendent do tronu armeńskiego, **Francis Veber**, francuski dramaturg, scenarzysta i reżyser, pochodzi z rodziny o bogatych tradycjach teatralno-literacko-filmowych. Propozycję ubiegania się o koronę otrzymał od armeńskich monarchistów z uwagi na ormiańskie korzenie matki. Scedował ten zaszczyt na siostrzenicę, pozostając przy ugruntowanej nie tylko we Francji pozycji mistrza inteligentnej komedii.

Urodził się w 1937 w Neuilly-sur-Seine; ojciec, Pierre-Gilles Veber, był pisarzem, dziennikarzem i dialogistą filmowym, matka, Catherine Agadjanian, pisywała pod pseudonimem powieści sentymentalne. Dziadek, Pierre Veber, miał na koncie ponad 150 wodewilów i skeczy, stryj Serge Veber był filmowym scenarzystą... a nie jest to bynajmniej koniec listy krewnych zawodowo parających się pisaniem. Nic zatem dziwnego, że studiujący medycynę Francis porzucił zawczasu przyszłą karierę chirurga. Przyrodzony zmysł obserwacji i zjadliwe pióro wykorzystywał początkowo jako dziennikarz. W czasie służby wojskowej w Algierii publikował w armijnej gazecie, zaś po powrocie do Francji został paryskim korespondentem Radia Luxembourg. Zajęcie to jednak nie zaspokajało ani jego ambicji zawodowych, ani potrzeb finansowych, zwłaszcza że w międzyczasie się ożenił (szczęśliwym małżonkiem Françoise pozostaje do dziś). Jako autor felietonów dramatycznych i drobnych skeczy związał się więc z telewizją.

W 1968 zadebiutował jako dramaturg. Komedia kryminalna „L'Enlèvement”(„Porwanie”) grana była przez osiem miesięcy w paryskim Théâtre Édouard VII, a już w następnym roku przeniesiono ją na srebrny ekran. Od lat 70-tych Veber pisze głównie scenariusze i dialogi do filmów, nieodmiennie bijących

frekwencyjne rekordy. Najpopularniejsze, znane także w Polsce, z ponad trzydziestu komedii nakręconych według pomysłów pisarza, to „Tajemniczy blondyn w czarnym bucie” (1972), „Powrót tajemniczego blondyna” (1974), „Klatka szaleńców” (1978, trzy nominacje do Oscara; 1996 – wersja amerykańska). W 1976 nakręcił pierwszy film wg własnego scenariusza, „Zabawkę”; kolejnymi głośnymi tytułami spośród tuzina w jego dorobku reżyserskim są „Pechowiec” (1981), „Kolacja dla palantów” (1998; 2010 – wersja amerykańska), „Plotka” (2001), „Czyja to kochanka?” (2006).

Francuski przemysł filmowy wyróżnił Vebera szeregiem nominacji do Cezara, z których ta za scenariusz „Kolacji...” przyniosła nagrodę, oraz Prix Henri Jeanson i dwiema Prix Lumières. A jest to tylko wierzchołek góry lodowej nominacji i nagród, które zdobyły filmy oparte na jego komediach. U Vebera często występowały tuzy ekranu: Gérard Depardieu, Pierre Richard, Daniel Auteuil czy Jean Reno. Jego wyborne pomysły znalazły uznanie także w Hollywood; ich amerykańskie wersje reżyserowali m.in. Billy Wilder, Richard Donner i Mike Nichols.

„Kolacja...” to największy sukces artystyczny i komercyjny Vebera; nie tylko filmowy, ale także teatralny. Prapremiera wersji scenicznej odbyła się w paryskim Théâtre des Variétés w 1993. Główny bohater – zarazem główny bohater „Najdroższego” – François Pignon jest najczęściej pojawiającą się w świecie wyobraźni Vebera postacią. Na przestrzeni lat grali go m.in. Jacques Brel, Jack Lemmon, Pierre Richard, Robin Williams, Daniel Auteuil czy Gad Elmaleh. W 2015 twórcy telewizyjnego dokumentu „De la ‘Chèvre’ au ‘Dîner de cons’: La folle histoire de François Pignon” („Od ‘Pechowca’ do ‘Kolacji dla palantów’: Szalona historia François Pignona”) obliczyli, że tylko w kinach jego przygody obejrzało ponad 40 milionów widzów. A przecież jest jeszcze teatr!

Na naszych scenach Veber gości – prawie wyłącznie za pośrednictwem Pignona – od premiery „Podłużnej walizki” („Le contract”) w 1974. Pozostałe tytuły znane polskim widzom to debiutanckie „Porwanie”, „Co ja panu zrobiłem, Pignon?” (też jako „Zakała”), „Plotka”, „Kolacja dla głupca” (również jako „Przyjęcie dla głupca”) oraz „Najdroższy” (także jako „Och, Pignon!”). Francuska prapremiera tego ostatniego odbyła się w paryskim Théâtre des Nouveautés w 2012 w reżyserii samego autora.